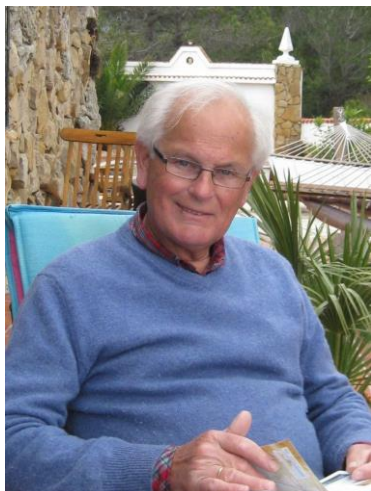

In memoriam Piet Muller 1938 – 2015

Met Piet Muller is een aimabel mens en een bevrogen natuurliefhebber heengegaan. Zijn liefde voor de natuur was niet alleen zichtbaar in de fantastische tuin met planten uit alle windstreken, gelegen op de hoek van de Delfweg en de Leidse Vaart. Ook in het verenigingsleven was hij prominent aanwezig. Piet was

lid van veel verenigingen, ook van de onze, maar naar *Natuurvereniging de Bollenstreek* in Lisse ging de meeste aandacht uit. Hij behoorde tot de leden van het eerste uur en was vier jaar voorzitter (1997-2001). Bij lezingen in De Klister was hij vaak aanwezig en in allerlei opzichten was hij voor onze zustervereniging in Lisse een bindende figuur. Ook voor de *Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging Geestgrond* heeft Piet zich op allerlei manieren ingezet. Behalve als bestuurslid was hij ook jarenlang actief in het bollenvogelproject. Hij deed administratief werk en was ook inventariseerder op het land van Jac. Uittenboogaard in de Hogeveensepolder, gelegen tussen de spoorlijn en de N206 ten noorden van Noordwijkerhout.

Een hoogtepunt voor Piet was het bezoek van de directie van Vogelbescherming Nederland aan de Hogeveensepolder in het voorjaar 2012. In de Ledenraad

van Vogelbescherming was aangedrongen op meer aandacht voor de vogels van het bollenland.

Grote bedragen gingen naar de bescherming van weiden en akkervogels, maar voor vogels van het bollenland was nauwelijks belangstelling.

Tijdens dit bezoek kon Piet directeur Fred Wouters en zijn staf wijzen op Patrijzen, Gele Kwikstaarten, Veldleeuweriken, Kieviten, Tureluurs en Slobeenden. Na dit bezoek besloot de directie van Vogelbescherming de bescherming van bollenvogels onder te brengen bij de akkervogelprojecten.

Die Hogeveensepolder beschouwde Piet als zijn achtertuin. Als er wat bijzonders was te zien, kreeg ik een telefoontje. Zo belde hij me op toen een zwerm Goudplevieren op pas geploegd bollenland was neergestreken.

Ook bij de broedgevallen van de Blauwborst in 2014 en 2015, gewoon tussen de narcissen, werd ik door Piet op de hoogte gebracht.

De inzet van Piet Muller voor de broedvogels van het bollenland hebben wij indertijd gehonoreerd door een interview (met foto) in ons vogelboek *Tussen tulpen en de zee* (2011) op te nemen. Daarin is onder meer te lezen, dat hij bij zijn onderzoek voor het PPO (Praktijkonderzoek Plant & Omgeving) ontdekte, dat inundatie van bollenpercelen een goede bestrijdingsmethode is tegen ziekteverwekkende schimmels en aaltjes.

De laatste keer dat ik Piet sprak, was eind juni van dit jaar. Er was een probleem met jonge Torenvalken aan de Delfweg. Over de reddingsactie die wij hierna samen ondernamen, werd in de vorige Strandloper verslag gedaan.

Jelle van Dijk

Waarnemingen juli, augustus, september 2015

Peter Spierenburg

Waarnemingen zijn overgenomen van www.waarneming.nl. Hier is een volledig overzicht te vinden van de vogels die deze maanden in ons waarnemingsgebied zijn waargenomen.

Mager najaar voor de trektellers

De trektellers beleefden een ongekend mager najaar. Op het moment van de piek in de wegtrek zat de wind in de noordoosthoek. De vogels vlogen wel massaal langs, maar met de wind in de rug op grote hoogte en daardoor niet te zien. De trek van de **Graspieper** piekt in de laatste week van september, waarbij duizenden vogels op een ochtend niet ongebruikelijk zijn. Dit jaar haalde de soort op de Puinhoop op geen enkele dag de 500. Ook een andere typische soort van eind september, de **Grote Gele Kwikstaart**, bleef achter op voorgaande jaren. De positieve uitzondering was de **Sijs**, met vooral op 18 september een mooie doorkomst van 659 vogels. Ook waren er voor het eerst sinds 2012 weer eens wat **Zwarte Mezen** (o.a. 32 over de Puinhoop op 30 september RR), voorbode van een kleine influx in oktober.

Goudhaan 30-12-2015 Amsterdamse Waterleidingduinen - Oosterkanaal De Zilk-provinciegrens © Sjaak Weijers

Dat er wel degelijk veel (niet zichtbare) trek was bleek eind van de maand, toen tuinen en parken vol begonnen te lopen met kleine groene bolletjes: de start van een grote influx van **Goudhanen**. Ze waren er zo massaal dat ze niet te missen waren, overall doken ze op. Dit jaar bracht de juiste combinatie van omstandigheden, overeenkomend met die van eerdere influxjaren (laatste in 2008). In de naaldbossen van Finland en Zweden hadden veel vogels de voorafgaande, relatief warme winter overleefd. Een standvastige, gunstige noordoostelijke stroming bracht de Goudhanen massaal in beweging vanuit de overbevolkte Scandinavische bossen. Goudhanen zijn vooral nachttrekkers en hebben meerdere etappes nodig om de afstand van N Scandinavië naar ons land te overbruggen. Ook overdag blijven ze in beweging en vervolgen dan hoppend van struik naar struik hun weg. Op die manier arriveerde in de laatste dagen van september de voorhoede vanuit Scandinavië ons land. Een aantal ringterugmeldingen bevestigden de noordelijke herkomst. In eerdere influxjaren was er ook sprake van een tweede golf, later in oktober. Deze leek dan een meer oostelijke herkomst te hebben, vanuit Polen en West-Rusland. In Noordwijk dook de eerste Goudhaan op 13 september op (CZ). Daarna verschenen ze op steeds meer plekken. In de eerste dagen van oktober zette de influx vervolgens echt goed door.

Geen vogels in zee

De leegte voor de zeetrekhut sinds vorige winter hield ook in juli tot september onverminderd aan. Grote afwezigheid waren de sterns. Augustus is de maand waarin **Grote Stern** en **Visdief** in grote aantallen langstrekken. Onderweg maken ze dankbaar gebruik van de voedselrijke kustzone en combineren het reizen met voedsel zoeken. Dit jaar bleven de sterns weg en doken ook nauwelijks naar vis. Bij afwezigheid van sterns om te belagen lieten ook de **Kleine Jagers** onze kust links liggen. Hoe is deze opvallende afwezigheid nu te verklaren? Blijkbaar hebben de vogels een andere route benut die ze niet langs onze kust voerde. Een aanwijzing hiervoor is

*De zeetrekhut in de zeereep aan de Kon. Astrid Boulevard
foto: Koene Vegter*

de massale doortrek van Visdieven door het IJsselmeer, waar half juli op de telpost bij Lelystad in drie dagen in totaal 23.500 vogels langs vlogen. Deze zullen hun weg hoog over land vervolgd hebben, om direct af te snijden naar de Zeeuwse Delta. Mogelijk hebben dit jaar meer sterns deze korte route over land genomen. Het is ook mogelijk dat de vogels een andere route over de Noordzee hebben gekozen of op een andere manier buiten zicht zijn gepasseerd. Duidelijk is wel dat ons kustgebied ze dit jaar weinig te bieden had. Er was weinig vis te vangen. De maandenlange afwezigheid van vissersboten voor de zeetrekthut wijst in dezelfde richting. Voor de sterns was er dus geen aanleiding om een omweg langs onze kust te maken of hier te blijven hangen.

Wat kan de oorzaak zijn van de afwezigheid van vis? De eerste verklaring is wellicht te zoeken in het extreem warme jaar 2014. Mogelijk waren de hoge zeewatertemperaturen ongunstig voor de voorplanting van vissoorten die normaal algemeen zijn zoals zandspiering, sprat en haring. De Noordzee als geheel heeft bovendien te maken met een langere termijn opwarming waardoor verspreidingsgebieden van plankton en vissoorten veranderen. Een tweede oorzaak is misschien lokaler. De afgelopen jaren is de schaal van zandsuppleties voor ons deel van de kust flink opgevoerd, met het oplossen van de zwakke schakels Noordwijk en Katwijk.

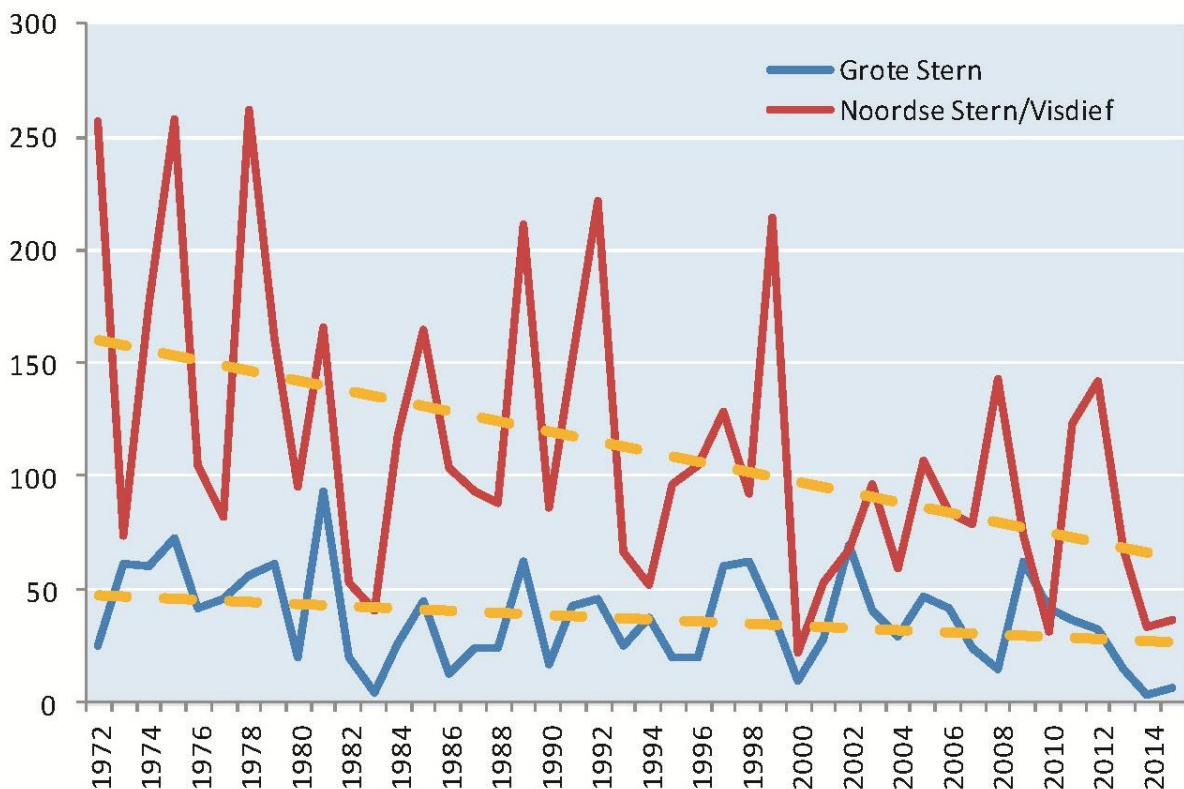
Wat meer naar het zuiden is de Zandmotor aangelegd. Het zand verspreid zich geleidelijk langs de kust waarbij de bestaande bodemfauna bedolven wordt en weer opnieuw opgebouwd moet worden. Hier vestigen zich massaal pioniers zoals de Amerikaanse Zwaardschede. Het duurt een aantal jaren voordat andere soorten, zoals wormen, zich weten te ontwikkelen. Juist deze zijn belangrijk voedsel voor vissen. Het is de vraag of met het vele extra zand van de suppleties er genoeg tijd is geweest voor een evenwichtig herstel van de zeebodem.

De massale strandingen van zeesterren afgelopen winter lijken een indicatie dat we nog steeds te maken hebben met een 'schokkerig' systeem, waar sommige soorten zich (even) massaal kunnen ontwikkelen, maar bij een volgende schok weer van voren af aan moet beginnen.

In de grafiek is te zien dat de lage aantallen van dit jaar passen in een langjarige trend. Sinds het begin van de tellingen is het gemiddeld aantal sterns in augustus duidelijk afgenomen. Ook is te zien dat de aantallen nog nooit zo laag waren als afgelopen twee seizoenen. De zeetrekellingen van Noordwijk zijn een prachtige langjarige reeks om een vinger aan de pols te houden over hoe de natuur in de kustzone zich ontwikkeld.

Of het nu hoge zeewatertemperaturen of de zandsuppleties zijn, af te lezen aan de extreem lage aantallen sterns lijkt de natuur in de kustzone op het moment van slag.

**Gemiddeld aantal sterns per uur in augustus langs zeetrekthelpost Noordwijk 1972-2015
(N=1013 teluren)**

Buitenkans op bollenland

Jaarlijks zijn er in de nazomer percelen bollenland te vinden die onder water zijn gezet. Veel plekken om tijdens de najaarstrek steltlopers aan de grond te zien hebben we niet rond Noordwijk, dus deze percelen zijn vaak een buitenkans. Dit jaar hebben kwekers meer percelen onder water gezet dan ooit. De reden is dat er steeds verdere beperkingen komen voor chemische grondontsmetting. Het onder water zetten van bollenland is een goed milieuvriendelijk alternatief. Daarbij lijkt de methode niet meer alleen gebonden aan de nazomer. Afgelopen jaar stonden ook buiten het zomerseizoen lange tijd percelen onder water. Voor de effectiviteit van de methode wordt daarbij het waterpeil hoog gehouden (ca. 20 cm). Hierdoor hebben de percelen vaak meer te bieden voor eenden en rustende meeuwen dan voor steltlopers. De tabel hieronder geeft een overzicht van de belangrijkste percelen. Het lijstje is niet volledig: sommige percelen leverden weinig vogels op, of zijn nauwelijks door vogelaars gevolgd. Naast dit lijstje stonden er nog zeker 5 andere percelen kortere of langere tijd onder water.

Overzicht percelen bollenland onder water nazomer 2015

perceel	oppervlakte	periode	Hoogtepunten
De Klei	10,9 ha	14 aug - nov	Kleine Zilverreiger, Kluut (4), Kemphaan (35), Zwarte Stern (3)
Zilkerduinweg	8,2 ha	12 sep – 3 okt	Pijlstaart (1), Zwarte Ruiters (2), Bosruiter (1),
Rijnsburgerweg	5,1 ha	24 aug- nov	Morinelplevier (1), Kleine Strandloper (3), Krombekstrandloper (1), Kanoet (1), Kemphaan (49), Goudplevier (790)
Bronsgest	3,5 ha	6 jul – 20 aug	Bonte Strandloper (5), Regenwulp (2)
Oosterduinen	2,6 ha	21 jul – 30 aug	Wintertaling (17), Bosruiter (2), Kanoet (1)
Noordzijdepolder	8,8 ha	16 aug -26 sep	Kleine Zilverreiger (1), Kanoet (1)
Langeveld	7,3 ha	voorjaar–3 aug	Lepelaar (12), Oeverloper (55), Bosruiter (3)
Gravendamseweg	0,3 ha	2 aug – 26 aug	Bosruiter (6)

Een voorbeeld van een perceel met een hoog waterpeil was dat in De Klei. Eenden en rustende meeuwen domineerden hier. Maar het hoge water trok ook **Kluten** aan die lange tijd (12-26 september JD ea) met tot 4 vogels op het perceel aanwezig waren. Bijzonder waren ook de 3 **Zwarte Sterns** die hier op 16 en 17 september aan het jagen waren (RR ea). Het onder water gezet perceel bollenland in Polder Hoogeweg langs de Rijnsburgerweg was het meest productieve voor steltlopers. Hier stond het water minder hoog en was er regelmatig wat slik. Op 7 september liepen hier 49 **Kemphanen**, 11 **Bonte Strandlopers**, 7 **Bontbekplevieren** en een **Kanoet** (BB, PS). Op het perceel verbleven ook regelmatig een **Kleine Strandloper** (11-13 september AM ea) en een **Krombekstrandloper** (6-13 september GB ea). Het perceel sprong vooral in het oog door de grote groep **Goudplevieren** die hier kwamen rusten. Het aantal varieerde aanvankelijk rond de 360, maar later was er ook regelmatig een grotere groep aanwezig, met een uitschieter van 790 op 29 september (HV). Van 11 t/m 26 september rustte hier regelmatig een

adulte **Morinelplevier** (AM ea). Deze trok op met de groep Goudplevieren. Deze volgde hij ook om voedsel te zoeken in het grasland. Dit is opvallend want Morinelplevieren zijn vooral bekend van hun voorliefde voor kale, onbegroeide terreinen. Een bekende pleisterplaats in het najaar is bijvoorbeeld de Maasvlakte. De vogel arriveerde net na de piek van doortrek en was dus wat aan de late kant. Dat het daarbij om een adult ging was niet toevallig. De jonge vogels vertrekken al eerder uit de broedgebieden en trekken eerder door in Nederland. Nooit eerder hadden we in Noordwijk een langdurig verblijvende Morinelplevier. Voor velen was het een buitenkans om dichtbij huis deze fraaie vogel te zien.

Morinelplevier 12-09-2015 Polder Hoogeweg - Rijnsburgerweg © Cees van den Oever

Maandoverzicht

juli

De maand juli startte met een hittegolf. In de tweede week draaide de wind naar westelijke richting en werd het koeler en wisselvalliger. Op 25 juli trok een zomerstorm langs vanuit het zuidwesten, met windsnelheden tot 9 Bft. De storm luidde een koele en natte laatste week van de maand in.

Na de kleine influx in juni vloog er op 1 juli nog een groepje van 10

Kruisbekken over de zeetrekhut (HV). Op 3 juli vloog er een **Wespendief** over de St Bavo (MW), mogelijk een vogel op voedselvlucht vanuit een broedplaats ergens in de Hollandse duinstreek. Van **Bijeneters** waren er opvallend veel dit voorjaar. Op 10 juli waren er nog twee aanwezig in de AWD bij de Marelberg (JW, ML). De percelen onder water gezet bollenland kwamen wat betreft de aanwezigheid van steltlopers langzaam op gang. Op 12 juli verscheen de eerste **Oeverloper** op het Bronsgeest perceel

Ooievaars 30-07-2015, Voorhout - Elsgeesterpolder © Cees van den Oever

(PS). Op 24 juli waren hier 2 **Regenwulpen** aanwezig (PS) en op 6 juli de eerst 2 **Kemphanen** (HV). In juli verschijnen ook altijd jonge **Geelpootmeeuwen**, met de eerste op 13 juli bij de Binnenwatering (MLo). Jonge **Pontische meeuwen** zijn pas later te verwachten. Op 28 juli dook wel een rondzwervende in Polen geringde vierdejaars vogel op bij de Binnenwatering (MLo) en op 30 juli op het strand bij de AWD (PS). De eerste juveniele **Zwartkopmeeuw** vloog op 15 juli langs de zeetrekhut (JD), met op 17 juli meteen al de piek in de doortrek met 7 vogels (JD). Op 28 juli vloog een juveniele **Drieteenmeeuw** langs (JD, PS). Op 21 juli was er een roepende **Kwartel** aanwezig in de Hogeveense Polder (AM). Een voor ons werkgebied grote groep van 80 **Grauwe ganzen** liep op 23 juli te grazen in Polder Hoogeweg (JD). Op 27 juli was een **Grote Stern** aanwezig op het onder water gezette perceel langs de Oosterduinen (MW), wat voor deze strikt aan zee gebonden stern al bijzonder ver in het binnenland is. Op 30 juli liep een groep van 7 **Ooievaars** in de Elsgeesterpolder (CO). Deze waren 1 augustus nog aanwezig (JZ). Op het onder water gezette perceel in het Langeveld waren 12 **Lepelaars** aanwezig (RR, PS). Op het strand tussen Noordwijk en Langevelderslag waren in de zomer de (onvolwassen) **Grote Mantelmeeuwen** opvallend talrijk, met 60 op 31 juli, tussen ruim 3400 **Zilvermeeuwen** (HV).

Op 6 juli scharrelde een **Bunzing** met 6 jongen bij de St Bavo (WK). In de AWD zat op 2 juli een **Zwervende Heidelibel** (VS). Op 7 juli vlogen er drie **Zuidelijke Keizerlibellen** in de AWD, met vervolgaarnemingen later in de maand (TH).

Spierwer 22-08-2015 Noordwijk - Noordduinen - noordrand Noordwijk © Casper Zuyderduyn

augustus

In augustus gingen al snel hogedrukgebieden het weer bepalen en werd het een overwegend warme zomermaand. Rond half augustus werd het mooie weer onderbroken door dagen met bewolkt weer waarbij veel regen viel en de wind naar het westen ging. Daarna werd het weer zomers. De maand eindigde wisselvallig, maar met op 30 augustus een mooie dag met oostenwind.

Roodpootvalk 23-08-2015 Katwijk aan Zee - De Puinhoop © René van Rossum

perceel in het Langeveld (MW). Op 20 augustus trokken er twee langs de zeetrekthut (JD). Op 19 augustus was daar een **Kleine Jager** aanwezig (JD). In de tweede helft van de maand, met het verbeterende weer, werd het spectrum aan doortrekkers snel groter. Casper Zuyderduyn vond de eerste **Draaihals** op 16 augustus in het Middengebied (CZ), gevolgd door een **Sperwergrasmus** op 20 augustus (CZ). Die dag streek er ook een juveniele **Grauwe Klauwier** neer in de Elsgeesterpolder (MWi), die hier t/m 26 augustus bleef. Mooie bijvangst voor de vogelaars die de vogel kwamen bekijken waren de **Patrijzen**, met een maximum van 17 op 29 augustus (AP). De eerste goede dag op de landtrektelpost de Puinhoop was 22 augustus met de eerste 2 **Kramsvogels** en een langstreckende Kleine Zilverreiger. De volgende dag bracht mooie trek met een juveniele **Roodpootvalk** en een **Visarend** over de Puinhoop (RR ea), een **Ortolaan** over de Duindamseslag (MW) en in de avond een **Zwarte Ooievaar** over Noordwijk aan Zee (CZ). Van 28 t/m 30 augustus leverde de zuidoostenwind veel trek op, met op 28 augustus twee **Draaihalzen** ter plaatse in de Coepelduynen (GT, RR). Op 29 augustus vlogen 2 **Wespendieven**, 4 **Morinelplevieren** en 2 **Ortolanen** over de Puinhoop (RR ea). De oostenwind van 30 augustus bracht spectaculaire roofvogeltrek over Noordwijk met vanaf het begin van de middag in totaal 44 **Bruine Kiekendieven** (HV), een **Grauwe Kiekendief** (RM, JD) een mogelijke **Steppekiekendief** (CZ, HV), 7 **Wespendieven** (JD) en 4 **Boomvalken** (HV).

Op 5 augustus was een **Eikenpage** aanwezig in de Coepelduynen (ML). Vanaf 16 augustus doken er regelmatig 1 of 2 **Zwervende Heidelibellen** op in het Middengebied en de Coepelduynen (CZ ea)

Op 1 augustus trokken er in de vroege avond 3 **Lachsters** over Sollasi (RJ). Deze werden kort daarna ook boven Noordwijk aan Zee opgemerkt (JJ). Op 14 augustus vloog er één boven de Grashoek tussen insectenvangende Kokmeeuwen (RM). Het droogvallen van het onder water gezette bollenperceel in het Langeveld trok op 1 augustus veel steltlopers aan, o.a. 3 **Bosruiters** en 55 **Oeverlopers** (HV). De zuidoostenwind in de eerste week van de maand bracht trek op gang. Langs de zeetrekthut vlogen op 3 augustus bijna 1400 **Kokmeeuwen** (JD). In de middag vlogen twee juveniele **Zwarte Ooievaarders** over de Elsgeesterpolder (JW) en op 5 augustus opnieuw één over Noordwijk aan Zee (CZ). Op 6 augustus vloog er net na middernacht een **Kwak** over de St Bavo (MW). Van 6 t/m 29 augustus verbleef een jonge **Purperreiger** in de Elsgeesterpolder (JW ea) Mogelijk dezelfde vogel dook op 6 augustus in een rietsloot in Polder Hoogeweg (RM). Op 18 augustus sliepen 2 **Kleine Zilverreigers** op een onder water gezet

Zwervende heidelibel 30-08-2015 Noordwijk aan Zee - Algemene begraafplaats Oude Zeeweg © Casper Zuyderduyn

september

September was een koele maand. Met de mooie nazomers van de afgelopen jaren waren we dit niet meer zo gewend. De maand begin met stevige wind uit het westen, maar een echte herfststorm bleef uit. Vanaf het midden van de maand begon een lange periode met somber en wisselvallig weer. Eind van de maand overheerste een noordoostelijke tot oostelijke stroming.

In de zeetrekhut was 5 september dankzij de harde westenwind één van de schaarse goede dagen, met 18 **Noordse Stormvogels**, 3 **Grauwe Pijlstormvogels**, 5 **Kleine Jagers**, 2 **Grote Jagers** en de eerste **Roodkeelduiker** van het seizoen (JD,PS). De volgende dag vlogen er nog een **Grauwe Pijlstormvogel** en een **Middelste Jager** langs (PS). Op 5 september dook ook de tweede **Grauwe Klauwier** op, dit keer een adulte man. Deze verbleef t/m 9 september in het Middengebied (CZ). Op 6 september zat er een **Draaihals** op 's Gravendijk (CZ). De eerste **Bladkoning** arriveerde dit jaar al op 9 september en zat in de Noordduinen (CZ). Vanaf 25 september werden er nog eens 6 gevonden, waarvan 3 op 27 september (CZ ea). Ondanks de lage aantallen trekvogels waren er wel bijzondere soorten te zien. Van 9 t/m 12 september zagen de trektellers op de Puinhoop dagelijks een **Duinpieper** (RR ea). Op 4 dagen vloog een **Visarend** over ons waarnemingsgebied: 12 september over Rijnsoever (PS), 23 september over Sollasi (RJ), en 29 en 30 september over de Puinhoop (RR). Op 20 september trok een **Kleinste Jager** langs de zeetrekhut (PS, JD). De eerste **Koperwiek** van het seizoen vloog op 26 september over de Puinhoop (RR ea). De laatste dagen van september waren goede dagen op de Puinhoop. Op 27 september vloog een **Lachstern** (RR ea) en een **Roodkeelpieper** (JE) langs. Eind van de middag vloog een tweede Roodkeelpieper over Noordwijk aan Zee (CZ). Er trokken een aantal **Beflijsters** door, met tot 3 vogels invallend bij de Puinhoop (RR) in de Coepelduynen (AM) en de Noordduinen (CZ). Op 28 september trokken zowel een **Grote Pieper** (RR) als een **Duinpieper** (LP) over de Puinhoop. Op 30 september vloog een **Purperreiger** hoog over de Puinhoop, met verder die dag een **Strandleeuwerik** en een **Europese Kanarie** (RR ea). Met de noordoostenwind in de rug arriveerden de laatste dagen van de maand grote groepen Arctische ganzen in Nederland. Ook in onze omgeving waren 's nachts de **Kolganzen** te horen. Op 30 september vlogen ook de eerste **Kleine Rietganzen** over de Puinhoop (RR ea).

Op 29 september liet een **Reuzenhaai** zich met het getij meevoeren en was lange tijd goed zichtbaar vanaf de Puinhoop (NA ea). Deze planktoneter is een zeldzame verschijning in de Noordzee en dit is de eerste waarneming voor ons gebied.

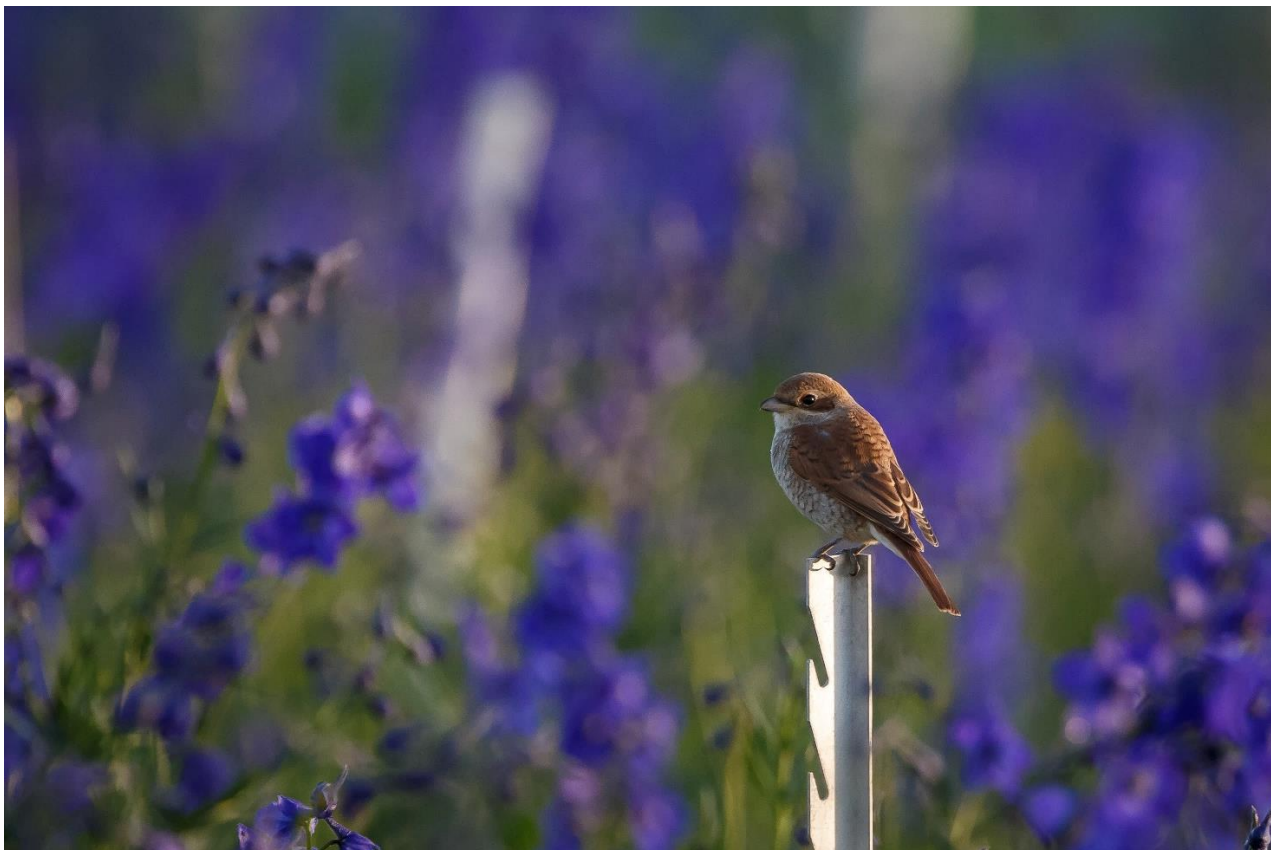

Grauwe Klauwier 08-09-2015 Noordwijk - Middengebied zuid © Fred Klootwijk

Waarnemers

AM	Annelies Marijnīs	JE	Jaap Engberts	NA	Noël Aarts
AP	Arjan Portengen	JJ	Jan Jacobs	PS	Peter Spierenburg
BB	Bas van den Burg	JW	Jan Wierda	RJ	Rob Jansson
CZ	Casper Zuyderduyn	JZ	Jos Zonneveld	RM	Rob de Mooij
CO	Cees van den Oever	LP	Luuk Punt	RR	René van Rossum
GB	Gijsbert van der Bent	ML	Maarten Langbroek	TH	Thomas van Haaster
HV	Hein Verkade	MLo	Merijn Loeve	VS	Vincent van der Spek
JD	Jelle van Dijk	MW	Maarten Wielstra	WK	Willem Knoppert

bron: www.waarneming.nl

Grauwe Klauwier -(juvenile) 24-08-2015 Voorhout - Elsgeestepolder © Johnny van der Zwaag

*Ijsvogel 26-09-2015 Katwijk aan Zee – Binnenwatering
© Johnny van der Zwaag*